

Verbod op knekelhuizen onder Lodewijk Napoleon in 1809.

In sommige landen bestaan ze nog, de knekelhuizen of ossuaria. Een ossuarium of knekelhuis is een gebouw op een begraafplaats of een deel van een kerk, waar beenderen van overledenen worden bewaard (bijvoorbeeld de beenderen die worden gevonden bij het delven of ruimen van graven). Het woord komt van het Latijnse os, dat been betekent.

In Nederland zijn geen knekelhuizen meer aanwezig. Soms worden later gebouwde lijkenhuisjes ten onrechte als zodanig aangeduid.

In Eindhoven wordt in 1675 al melding gemaakt van de aanwezigheid van een knekelhuis op het kerkhof bij de Catharinakerk.

Blijkbaar was er op de kerkhoven sprake van aanstootgevende situaties rond het bergen van menselijke stoffelijke resten wat passende maatregelen noodzakelijk maakte.

Op 29 juni 1809 gelast de minister van Eeredienst en Binnenlands Zaken, door tussenkomst van de landdrost, de gemeentebesturen om de knekelhuizen bij de kerken af te laten breken.

Daarvoor in de plaats moeten in de open lucht grafkuilen of kelders worden aangelegd om daarin de beenderen uit de knekelhuizen onder te brengen. Ook zouden daarin de beenderen van te ruimen graven kunnen worden opgeborgen om de stoffelijke resten van mensen aan het oog te onttrekken.

Dit is het End van Klijn en Groot,
Daar wast geen Kruitie voor de Dood;
Hoe't hecht en kleeft, hier moet het scheiden:
Het is dan best, iaa veer het best,
De Deugd omhelst, voor al de rest,
Die sal ons door de Dood geleiden.

'De Doodgraver' met een knekelhuisje uit *Het menselijk bedrijf* van Johannes en Caspaares Luiken (1694).

VOOR 't RIJK.

LANDDROSTAMBT
VAN
BRABAND.

DIVISIE
VAN
POLICIE.

Litt. I.

NOTA. De Dagteekening en Letter, bij de oombeking dezer Dispositie, naauwkeurig uit te drukken.

EXTRACT uit het Verbaal van
den Landdrost in het Departement
Braband.

Maandag den 3^{en} van Hooimaand 1809.

DE LANDDROST ontvangen hebbende de Dispositie Zijner Excellentie den Minister van Eeredienst en Binnenlandsehe Zaken, van den 29^{en} van Zomermaand 1809 N°. 1,

GELAST, dienovereenkomstig, de respectieve Burgemeesters en Gemeentebesturen in het Departement Braband, om de, bij de Kerken geplaatste, Knekelhuizen te doen afbreken, en naar mate der omstandigheden, op zoodanige plaats en wijze, als de locale situatie medebrengt en met de minste kosten geschieden kan, in de open lucht eene of meer Grafkuilen of Kelders af te zonderen, ten einde daarin, bij het afbreken der Knekelhuizen en vervolgens successievelijk bij het ruimen der Graven, de Beenderen en Schedels der Afgestorvenen te verzamelen en daardoor aan de openlijke aandoening te onttrekken; met verderen last, om de voorzede Grafkuilen of Kelders met de vereischte zorg te doen maken en zoodanig vooral, dat men dezelve nimmer dadelijk kan gewaar worden.

En zal Extracte dezes, door de Kwartierdrosten, aan de respectieve Burgemeesters en Gemeentebesturen worden gezonden, tot informatie en nasiet.

Gegeven met voors. Verbaal.

De Secretaris Generaal

VOGELVANGER.